

Arvensis

GRANSKAD KUNSKAP FRÅN HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPENS HIR-RÅDGIVARE

2.2014
MARS

Full kontroll på växtskydd

”Måttfullhet kräver mod”

Den viktiga
smältbar-
heten

Större
bärförmåga

Två grödor
ger mer

Skribenter i detta nummer: Sofia Käppe, Björn Roland, Ingrid Wesström, Gunnel Hansson, Anders Pålson, Anette Bramstorp, Eva Stoltz, Oskar Björling, Emma Hjelm, Henrik Nätterlund, Linda af Geijersstam, Søren Geert-Jørgensen, Elisabet Nadeau, Nils Yngveson, Lena Engström, Tellie Karlsson, Anders Adholm, Lena Friberg

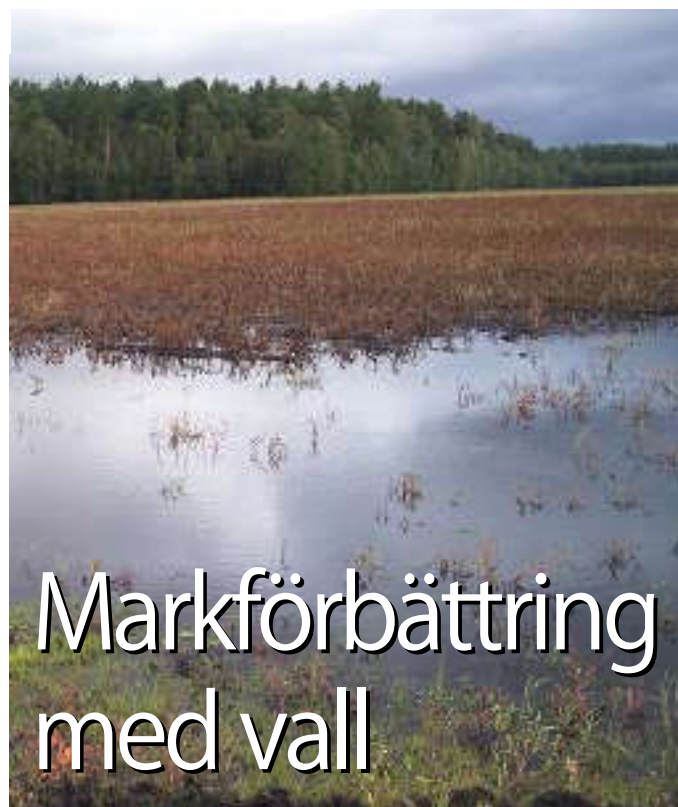

HILANDERS

Garanterat NPK-sortiment.

NPK ger högre skörd, ökad odlings-säkerhet och jämnare kvalitet. Med YaraMila, vårt NK- och NPK-sortiment, får du även Yara 4-punktsgaranti. Läs mer på yara.se.

YaraMila®

Markförbättring med vall

Vallar har potential att fördubbla ett dräneringssystem effektivitet. Genom att ta med strukturuppbyggande grödor i växtföljden kan du bryta den nedåtgående spiralen med försämrad struktur, försämrad genomsläpplighet och ytterligare försämrade skördar på struktursvaga jordar.

Hög lerhalt, särskilt i kombination med låg mullhalt, innebär ofta problem med markpackning och låg genomsläpplighet i marken. Det kan orsaka otillräcklig effekt av dräneringssystemet trots att det egentligen är tekniskt fulländat, det tar helt enkelt för lång tid för vatten att ta sig ner till dräneringen. Många lantbrukare i Östergötland har dessa problem på en del av fälten. Än påtagligare blev det efter hösten 2012 då många var tvungna att köra på fälten under otjänliga förhållanden vilket gjorde att proble-

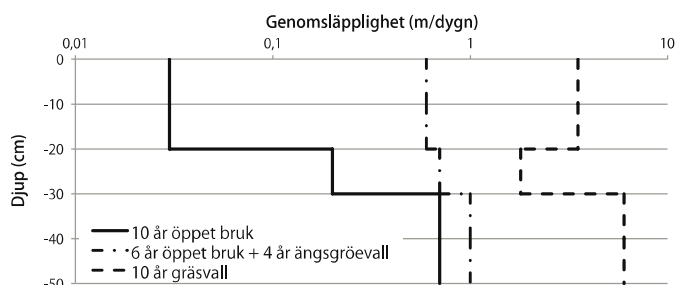
men med stående ytvatten på fälten ökade. Detta kan leda till en ond cirkel med stagnerande skördar och minskad odlings-säkerhet som konsekvens.

Bryt upp kompakta skikt

På fält med låg genomsläpplighet i delar av markprofilen ger en tätare dränering inte alltid önskad effekt. Där kraftiga harv- eller plogsulor uppkommit kan vatten bli stående ovanpå det kompakta skiktet. Fenomenet kan ses om man gräver, då djupare jordlager kan vara relativt torra trots att vatten kan ha varit stående i markens övre skikt under en längre period. Ett sätt att bryta de kompakta skikten är att använda mekanisk alvluckring. Vid luckring är det viktigt att bearbetningsdjupet anpassas så att just de täta skikten luckras. Jorden får inte vara plastisk eftersom alvluckringen då riskerar att smeta igen porerna i marken. Erfarenheter från vårt område är att alvluckringen

Struktur med vall

Figur 1. Jämförande mätningar av genomsläppligheten i markprofilen från en mullhaltig styv lera som hållits i öppet bruk under tio år, burit ängsgröevall i fyra år efter sex år i öppet bruk och burit gräsvall i minst tio år visar vallens potential som strukturgröda (P. Wiklert).

skapar förutsättningar för vattnet att snabbt ta sig ner i profilen och risken för stående ytvatten minskar. Att luckra alven är dock relativt kostsamt och de långsiktiga effekterna av mekanisk alvluckring har i försök inte varit entydigt positiva.

Utnyttja grödors struktureffekt

Vall och andra fleråriga grödor med en lång tillväxtperiod, kraftigt rotsystem och ett stort upptag av vatten under växtsäsongen skapar optimala betingelser för strukturuppbyggnad i marken och effekten är mycket påtaglig.

Vallgrödornas strukturförbättrande förmåga är tydlig både i praktisk odling och i försök. Effekten av vallodling på markens genomsläpplighet har mätts upp i 10-åriga växtföljdsförsök med olika stor andel vallgrödor (figur 1). Ängsgröevall 4 år av 10 ökade matjordens genomsläpplighet 10 gånger jämfört med en växt-

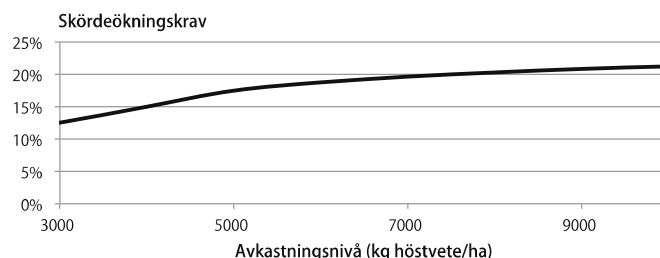
följd utan vall. Om vall odlades alla år var genomsläppligheten ytterligare cirka 10 gånger större och de förbättrade markegenskaperna tydliga i hela markprofilen.

Vallen i försöket innebär att dikesavståndet kan ökas med cirka 40 procent med bibehållen markavvattning på grund av strukturförbättringen som vallen åstadkommer. Beräkningarna visar strukturgrödornas potential för att förbättra effekten av befintliga system som kanske ursprungligen anpassats till ett odlingsystem där vall var en självklar del av växtföljden. Effekten av detta är tydlig på många växtodlingsgårdar som börjar odla vallar i samband med omställning till ekologisk odling.

Lönsam markförbättring

Vad krävs det för att lägga in en tvåårig strukturgröda utan intäkt i en 10-årig växtföljd? Enligt uppskattningar som utgår från våra produktionsgrenskalkyler för fodervete

Möjlig lönsamhet

Figur 2. Krav på skördeökning för de grödor som odlas de 8 åren i en 10-årig växtföljd där 2 år vall- eller strukturgröda odlas utan intäkt.

2014 krävs skördeökningar på mellan 15 och 20 procent de 8 åren som skörd bärgas för att försvara odling av 2 år vall- eller strukturgröda utan intäkt (figur 2). Men då har inga övriga fördelar med strukturförbättrande grödorna som minskade bearbetningskostna-

der, minskad arbetsbelastning, kvävefixering, förbättrad odlings säkerhet och förfruktseffekter inkluderats. Framförallt är det vid stora problem med avvattning och låga avkastningsnivåer som alternativkostnaden för vallen blir liten.

Försök med biologisk alvluckring visar att långvariga skördeökningar på 5-10 procent inte är realistiska. Grödor med strukturuppbyggande effekt och som också ger en intäkt såsom vallfrögrödor är naturligtvis att föredra. Men på fält med strukturproblem som hamnat i en ond cirkel med skadlig markpackning – försämrade dränering – låg odlings säkerhet och omsådd, kan odling av grödor enbart som strukturförbättrare vara ekonomiskt försvarbara i det långa perspektivet. Vid om- eller nytäckdikning kan odling av strukturuppbyggande grödor vara mycket effektivt för att få igång funktionen hos det nya systemet snabbt. ■

Arvensis ges ut av de oberoende organisationerna HIR Malmöhus, Hushållningssällskapet Skaraborg, Östergötland, Kalmar-Kronoberg-Blekinge, Kristianstad och Växa Sverige.

Arvensis förmedlar granskad och komprimerad kunskap även med internationell utblick. Målgruppen är professionella lantbrukare inom växtodlingsområdet. Våra skribenter är i huvudsak HIR-rådgivare som befinner sig mitt i lantbrukarnas vardag och verklighet.

Redaktion

Borgeby Slottsväg 11,
237 91 Bjärred
Tel 046-71 36 00
arvensis@hushallningssallskapet.se
www.arvensis.se
e-postadress till redaktion och
annons är förnamn.efternamn@
hushallningssallskapet.se

Gunnel Hansson Redaktör
Tel 046-71 36 13

Linda af Geijersstam
Tel 0706-15 67 70

Björn Roland Tel 0511-248 35

Emma Hjelm Tel 046-71 36 69

Henrik Nätterlund Tel 046-71 36 27

Artiklarna skrivs i samarbete mellan författaren och redaktionen. Har du synpunkter eller förslag på artiklar hör av dig till redaktionen.

Ansvarig utgivare

Erik Stjernedahl
Tel 046-71 36 10

Annonser

Thomas Linné
Tel 0708-81 66 11

Prenumerera på Arvensis

7 nummer per år för
795 kr/år + moms
Anmäl dig på www.arvensis.se
eller 046-71 36 00

Grafisk form

abSe media AB, Västerås

Tryck

Kepa Tryck AB, Kävlinge

Utgivningsplan 2014

	Mtrldag	Utgivndag
Nr 2	26 febr	17 mars
Nr 3	3 apr	23 apr
Nr 4	7 maj	26 maj
Borgeby- bilaga	26 maj	16 juni
Nr 5	3 sept	22 sept
Nr 6	15 okt	3 nov
Nr 7	26 nov	15 dec

Innehåll:

Större prisvariation

Högre 5-årsnitt att vänta

4

Måttlig intensitet i vete

Hälsosam kostnadsmedvetenhet

6

Nytt på kemifronten

Nya användarvillkor utmanar

8

Sprutförare med ansvar

Journal både lag och komihåg

11

Kväve efter behov

Inte vallens utan ditt företags

12

Höstveteskördar i stå

Mer N bara liten orsak

14

Satsa på genomsläpplighet

Grödval gör dränering effektiv

18

Ekoutsäde ska anpassas

Fler eller större vårvetekärnor

20

Smältbart vallfoder

Lättsmält med täta skördar

22

Däck med avtryck

Utnyttja IF och VF fullt ut

26

Samodlad majs ger mer

Ensilage med proteintillskott

28